Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Подільського районного суду міста Полтави

03.09.2026

м. Полтава, 2026

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 03.09.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Подільського районного суду міста Полтави (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гринько Марина Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Відвідування проведено у присутності Відюк Олени Сергіївни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Місцезнаходження суду: вул. Героїв «Азову», 37, м. Полтава, Полтавський район, Полтавська область, 36022 (далі – Будівля 1) та вул. Панянка, 38, м. Полтава, Полтавський район, Полтавська область, 36022 (далі – Будівля 2).

Москаленко Вікторія Вікторівна, голова суду.

Штатна чисельність працівників суду – 55 осіб, у тому числі суддів – 15.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Полтавській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відповідно до Паспорта Будівлі 1 (приміщення) суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі, яка є державною власністю в особі Державної судової адміністрації України.

При вході до будівлі наявна вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 1-2). Вхід до приміщення суду обладнано пандусом.

У суді Будівлі 1 наявні 2 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 3), які оснащені загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла та 1 зал судових засідань для розгляду цивільних справ (фото 4).

Відповідно до Паспорта Будівлі 2 (приміщення) суд розміщено у одноповерховій адміністративній будівлі, яка є комунальною власністю в особі Управління майном комунальної власності міста Полтавської міської ради.

При вході до Будівлі 2 наявна вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 5). Вхід до приміщення суду обладнано пандусом.

У суді Будівлі 2 наявні 4 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 6), які оснащені загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла та 2 зали судових засідань для розгляду цивільних справ.

Зали судових засідань технічно обладнані системою відеоконференцзв'язку, що дозволяє проводити засідання в режимі відеоконференції. Вікна залів судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащені ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

У кожній будівлі суду облаштовано санітарний вузол для працівників та відвідувачів (фото 7). Також наявні вогнегасники, що пройшли своєчасну повірку та є придатними до використання, а також аптечки для надання домедичної допомоги (фото 9).

Інформаційні стенди, встановлені в приміщенні будівель суду, містять важливу інформацію про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, дані про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, надання безоплатної правової допомоги, а також правила та обов'язки учасників судових процесів (фото 10).

Охорона приміщення та пропускний режим у будівлях суду забезпечуються працівниками Територіального управління Служби судової охорони у Полтавській області. Для контролю доступу до приміщення суду використовується стаціонарний арочний металодетектор, ручний металодетектор та система відеонагляду.

Зали судових засідань Будівлі 1 обладнані бактерицидними лампами для кварцювання приміщень, однак не ведеться відповідний журналу обліку їх використання.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті утримуваним особам під час їх перебування у приміщенні суду не встановлено.

Попередні зауваження.

За результатами попереднього відвідування НПМ суду 13.04.2023 зафіксовано наступні порушення:

у будівлі суду не обладнані камери для тримання підсудних (засуджених) та приміщення конвою;

відсутність спеціальних санітарних вузлів для підсудних (засуджених);

відсутність кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб;

відсутність ізольованого маршруту конвоювання підсудних (засуджених).

Рекомендації надані за результатами попереднього відвідування виконані не в повному обсязі. Зокрема, облаштовано санітарні вузли підсудних (засуджених) (фото 8).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання.

1. У порушення вимог пунктів 6.5.1, 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН) та пунктів 9, 10, 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у будівлях Суду не обладнані камери для тримання підсудних (засуджених) та приміщення конвою.

У ході відвідування встановлено, що у Будівлі 1 та Будівлі 2 засуджені очікують на судове засідання у стаціонарному загородженому боксі.

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб. Незабезпечення належними умовами обвинувачених (підсудних), засуджених призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

Порушення права на життя.

2. У порушення вимог пункту 13 Інструкції у обох приміщеннях суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань, у зв’язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються через центральні входи Будівлі 1 та Будівлі 2 та коридорами, що є доступними для сторонніх осіб. Дана обставина призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння до осіб, що перебувають у суді, заборонених речей та предметів.

3. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН та пункту 14 Інструкції у Будівлі 1 та Будівлі 2 суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороджену стоянку для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу.

4. У порушення вимог пункту 7.2.6 ДБН Будівлю 1 та Будівлю 2 суду не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, що створює потенційну загрозу життю і небезпеці громадян у разі виникнення пожежі.

При цьому слід зазначити, що у суді обладнано систему автоматичної пожежної сигналізації, однак вона перебуває у несправному стані та не функціонує. Передача (виведення) сигналу про пожежу на пульт централізованого пожежного спостереження не забезпечується.

5. У порушення вимог статті 18-1 Кодексу цивільного захисту України у Будівлі 1 та Будівлі 2 суду відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати

можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

6. У порушення п. 9.5 ДБН у приміщеннях Будівлі 2 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ не здійснюється бактерицидне опромінювання та не ведеться відповідний журнал.

Порушення права на професійну правничу допомогу.

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду (Будівля 1, Будівля 2) не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

8. У приміщенні суду не забезпечено умови для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення, що порушує вимоги ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення».

У порушення 7.2.20 ДБН початок сходів та пандусу Будівлі 1 та Будівлі 2 не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами.

Пандус, що знаходься біля входу у Будівлю 2 суду та вхідна група не відповідає вимогам ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (далі – ДБН Інклюзивність) (у порушення пунктів 5.2, 5.3).

Зокрема, маломобільні особи не в змозі вільно переміщуватися коридорами Будівлі 1 та Будівлі 2 суду, враховуючи відсутність ліфтів та внутрішніх пандусів.

9. У порушення пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарно-гігієнічні приміщення суду (Будівля 1, Будівля 2) не пристосовані для користування особами з інвалідністю та маломобільними групами населення, оскільки відсутні

поручні та не забезпечено можливість безперешкодного доступу до санітарних приміщень для осіб, які пересуваються на кріслі колісному або милицях.

10. У Будівлі 1 використовується стаціонарний арочний металодетектор, ширина просвіту арки становить 0,65 м (фото 11-12), у той час як ширина просвіту для крісла колісного має бути не менше ніж 0,9 м (п.6.2.2 ДБН Інклюзивність).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області, Подільському районному суду міста Полтави відповідно до компетенції та повноважень:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.
2. Опрацювати питання щодо облаштування у суді (Будівля 1, Будівля 2) камер для обвинувачених (підсудних), засуджених площею не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, приміщення конвою.
3. Забезпечити в суді (Будівля 1, Будівля 2) ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань.
4. Обладнати у суді (Будівля 1, Будівля 2) бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огороджену стоянку для спеціального автотранспорту варти.
5. Облаштувати будівлю суду (Будівля 1, Будівля 2) кімнатою для роботи адвоката з підсудними.
6. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду (Будівля 1, Будівля 2).
7. Обладнати приміщення суду (Будівля 1, Будівля 2) автоматичною пожежною сигналізацією та забезпечити розміщення вогнегасників.
8. У приміщенні Будівлі 2 обладнати бактерицидними опромінювачами (бактерицидними лампами) для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та камер для підсудних (засуджених).
9. Облаштувати у будівлях суду найпростіше укриття.

Додаток: фототаблиця на 3 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини **Лариса Кармазін-Денисенко**

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

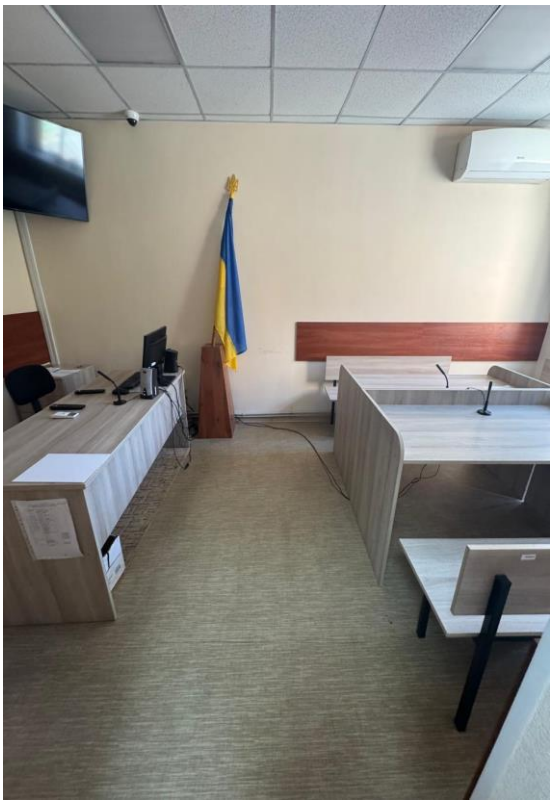

Фото 5

Фото 6

Фото 7

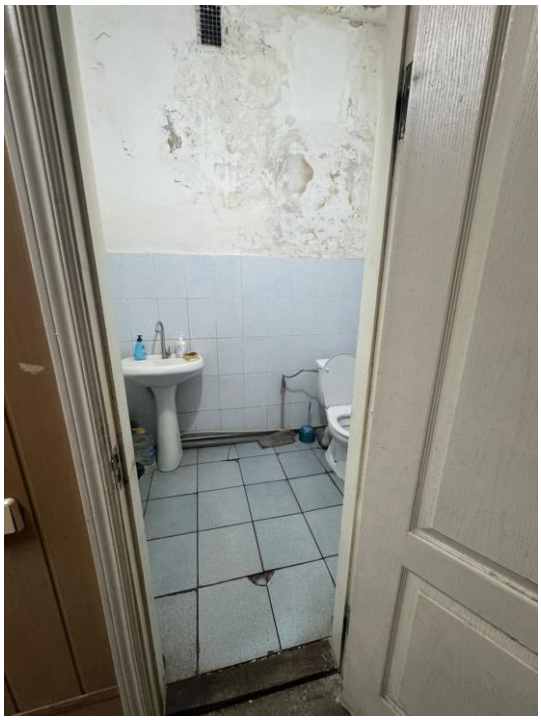

Фото 8

Фото 9

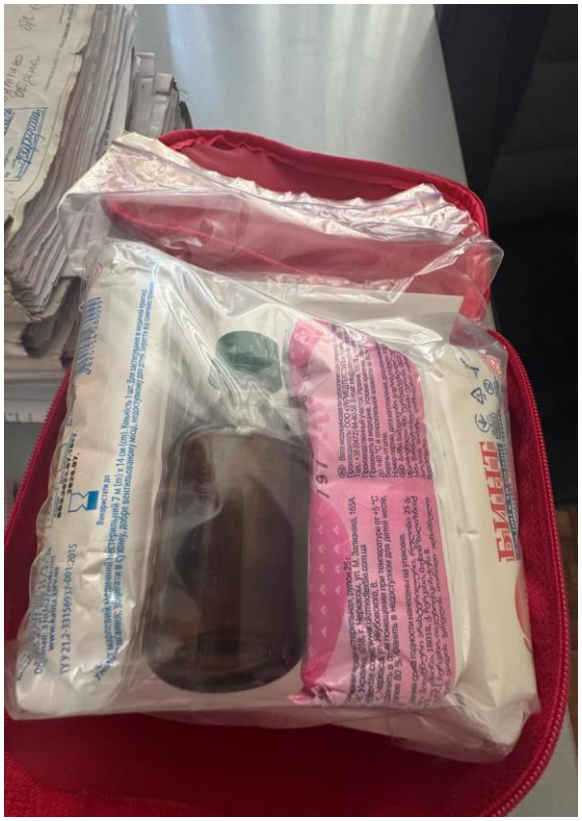

Фото 10

Фото 11

Фото 12

